

Priplata na člu god. 3 for., na pol. god. 1 for. 50 nov., na četvrt. 75 nov.
Za Srbiju 30, 15, 7 1/4 groša. Izlazi svake Nedjelje jedanput.

Pisma svakovešta predmetna molimo na uredništvo uputiti.
Neprijetima neprimamo

God. III. U Kalači

U Četvrtak 11. Srpnja 1872.

Broj 28.

UGARSKE NARODNOSTI POSLI SABORSKIH IZBORAH.

II.

Rečeno je u prijašnjem članku da se imaju sastavljati prosvietne družine. Za kakve se nemogu smatrati sadanje čitaonice, jerbo su ove u njenim snovu nedruge već samo lešine pokreta duševnog prve polutine devetnajestog vjeka. Ove se dakle moraju novim duhom nadahnuti, duhom stvarnim — duhom praktičnim, duhom stručnim. U sadanjim čitaonicam svaki za se štije, pak i dobro i zlo koje je primio ostaje osebno. Čitaonice moraju začinat sve ono što je po obštinu pravo dobro, i liepo, zato triebaju skupštine i u njima govori, a da se sve to u život uvede valja da se čitaonice razdiele po udi u razrede, pravne, stvarne, i zabavne. Koji razredi moraju zahvatiti sve ono što se može u jednoj obštini pomoliti, na polju duševnom i stvarnom. Fali onaj koji misli: da su sadanje čitaonice na sve vjekove naitjene, jedva može biti istinom: da bi se jedna ista sriedstva mogla koristno uporabiti za napriedak i razvitak naroda, u prvoj i drugoj polutini jednog vjeka. Svako napridovanje stvara sebi ugodna sriedstva, i narod koji ova prisvoji, hoće napridovat, a drugi će zaostat. Dakle prije svega novo uztrojenje prosvietnih družina, ma one ostale i pod starim „čitaonicah“ imenom.

Al da se ove preustrojiti mogu po duhu našem valja da se naši vodje uzpnu na visinu oduševljenja onog: koje je i od Deaka veći magjar Szécsényia kad je u djelu. „Modor és taktika,“ opisao da u grudi svoji ne nose drugu ikakvu ljubav van svojeg roda, i ako je i — mali budu onda će kadri biti udušit svaku posebenu mržnju, koja bi ih raztavljala od onih osobah, bez kojih sudjelovanja, njihovo dilo ni jedno nemože po narod

potpuno plodonosnim postati. Buduć kako Szécsényia sam o sebi piše vodja mora znat se poniziti do zemlje prid onim koji vlada srodom njegovim, samo da može što koristna od njega izmoliti, kada neima ikakve sile da bi mogao što izpriti. Nije slobodno dakle ovake kaljat, najskole jezikom vodjah, premda može nastat vrijeme: kada će ih triebat moliti, da nezapričimo put, i tako se nemogućnim učinemo; bunjevci državno uvidjenje odaju u svojoj poslovi govoreći: da netrieba onoga srditkoga valja mititi. Radi čega ludo je pocipat se na stranke u ovakom stanju, i to valjda najviše s bog ljubavi ili mržnje prama jedne ili druge osobe, kada bi valjalo sve sile ujediniti, da se puk nepomuti, i da se ugled državniku pridoči, kad mi pocipanjem ovim pridočavamo našu slabost, na koju se nije slobodno državniku osvrćat i oslonjat jerbo on mora računat s onom većinom u saboru, u koje ime ravna.

A da pociepanja nebudu, netrieba iztraživat kakvoću viersku već ovu valja na miru ostavit, ludo je bilo uvijek ovu uvlačiti u skupštine svietovnih poslavah, a sad je baš i pomamno. A košto je istina: govorio Darwin ili Vogt mah koliko da je čoviek nasto od majmuna, bilo im po volji, da će silna većina svieta uvijek objavljeno vierovati: da mu je pošten pra otac Adam bio kog je sam Bog stvorio i duhom svojim nadahnio, tako će ostati istinom: da će ljudstvo uvijek poštitvat svoju vieru kao najdraži i skuplji amanet, mah će koliko govorit i pisat nikoji, da mu ova pored nauka netrieba, silna većina čovišanstva zna: da se nalazi i takvih ljudi koji samim mesom žive, al ovo su divlji s kojima se nebi rada družio itko, da ga na paprikaš neskuvaju, al ljudstvo u družinu obiteljsku i državnu unitjeno kruhom se hrani, t. j. vierom. Koju opet neće učiti od drugog već od svojeg popa i Biskupa. Neumnost je dakle i nesmisao državnička, kad se u doba priko nužne jedi-

nosti, radi o najstrožiem pocijepanju, napadajuć, rugajuć, Svećenike ili Biskupe. Vi plemeniti vodje poznajte prvo popa, prije nego što se usudite o njemu govoriti ili pisati; pop se jednom dlakom raztavlja od neba i pakla. On je posuda najvećeg dostojanstva, al može postat takom i najgrdnije podlosti, može silno dobro proizvest, al može i neocienjene štete naneti. U djetinstvu sam čuo pravoslovo magjarsko „jelöld meg a napot, melyben megütötted a papot“ a muževsko iskustvo mi je ovoga istinitost mnogobrojno posvidočilo.

Ludost je dakle u javnih spisih prašiti slabosti popovske, ta svaki čovjek zna: da djavo pakleni njih najvećma nasiljiva, a i oni su sinovi slabog Adama i Eve, dakle novog ništa niste našli, ako ste jednog popa grih na vidilo izneli; al ste smutili dobre i odtudjili ste ih od svake pa i najbolje stvari, koju ponudjavate. Uboli ste i naj svećeg i najrodoljubnijeg popa pak ste ga nepouzdanim učinili prama vaše osobe, i cile one stvari koju za sobom vodite; uzbudiliste dvojenje u njegovoj sviesti, koja ga mori, dali je slobodno takva čovjeka sliediti, koji sve ono gazi što Bog miluje i čovjek poštiva.

Ovakim načinom se nestvaraju prijatelji, već sporu se zlotvori ko gljive. Nemojmo misliti: da mogu popovi stalno ostat u onom krugu, koji se opire razvitku slobode, i prosviete; samo ih nemojmo odplašiti, i pokušat pogaziti, jerbo to netrpe, i na to nikad neće pristat, može mo ih poraziti, al nikad pogaziti. Protivnike narodne stvari pokušavajmo upitomit, al nemojmo za glavu uporabljat način koga su nimački čifuti i Doktori izumili, jel ovim možemo sve uzburlat, al narodnu stvar nijednom dlakom nećemo unapriedit. Ako protivnike nemožemo da ublažimo, ostavljajmo jih u miru; ako nam nisu postali prijateljem, neće nam biti zlotvorom, a to je već neprocijenjeni dobitak. Jerbo jedan zlotvor pop, ako je prikoracio rubikon koji ga je raztavlja od pakla, vieštii je u mržnji od samog pakla.

A uz to radit valja neumorno da se ostvari crkvena autonomia, i uzvisi učenost svećenstva, nastojmo da bude popovska glava svietla kao dan, a ne mračna kano tamna noć, pak smo ograničili narod proti suvišna, i štetonosna upliva ultramontanisma i greisma. Učenost svećenička uzvisuje duh onaj, koji po naravi svete nauke netrpi sgrčenost robstva. Ono su najveći zlotvori, pučke prosviete i slobode koji tako laskomno ili baš prezirno razgovaraju o odgojavanju svećenskog. Takvi odaju: da nepoznaju ni um ni srce ljudsko. Ako onako uzradimo onda ćemo lakše nastupiti onu stazu na kojoj ćemo se sastat bili monarkiste, aristokrate, il demokrate, jerbo je nesmisao iztaknjivat donle ovako ili onako svoje ravnateljstvo načelo: dok se u rodu nije narodna sviest uzbudila, dok ni prvo pravo, pravo narodnog jezika nije izpriveno. Donle možemo koj kakvim pletkom sad na desnu sad na lievu stranu rod svoj privući, al on će i najposli uviditi: da mu nismo istinu kazali, pak kad do ovog uvidjenja dospie, onda će prije glasat na turčina i tatarina, nego laživa roda. Istinom al uvijek istinoma valja hraniti čovjeka, pak ako si ga dobio, nikakvo mitenje, al ni sile ni muke neće ga od tebe odkinit.

Nutarnji razvitak duševni i tvarni jest potrieban, jel učenost i imućnost sačinjavaju sile, koje ako smo stekli za naš narod, onda će mu sloboda kao zrio plod past u nadkrilje; a dok je neuk, siroma, donle će ga svaki strastveni vitrić pokrećat, sad na desnu sad na lievu. Što svršene borbe i suviše potvrđivaju. Duh slobode, će mo razvijat, ako ćemo sporiti, zavode, da se golo zaodije da se gladno nahrani, da se staro i nemoćno, osirotilo i oudovilo obrani, da se svakom dietetu sve zaprike sputa odvaljaju, koje su ga od škole odaljivale. Zato u skupštinam u rodoljubnim govorom valja raztumačiti: da je crkva i škula ono za cilog čovjeka, štoje sunce za oko i cilu stvorenu stvar. Valja razlagat da je po čovjeka radinost, što je vazduh po cio život, a da ova radinost nezapne o siromoštvu, i nepodsikuse krila želećim napridovat valja razvrat one napatke, koji pokazivaju kako se stvaraju štedione i pučke banke. Dakle družine prosvietne

trieba snovat, da ove uzbudjivaju duh udruženja, i na stvarnom polju koji nije drugo već niz pojedini sila, koje spojeno u jednu četu umno vodjenu kadre su carstva srušiti, i kraljstva stvarati. Pak ako smo ovaj duh uveli još i u ženski spol onda smo čovječije mogućem zemaljskom raju temelj osnovali.

D O P I S I.

Aljmaš, 29. Lipnja. U najposlidnijim brojn ovih poštenih novinah, strašno je pomutilo srce starog rodoljuba, što se bunjevačkog i magjarskog diteta nenalazi ministra kod oltara božjeg. I dalje veli: u ime mojeg roda, koga iz srca ljubim pozivam na odgovor svakog onog na koga pada ljaga nemarnosti, bio pop, bio učitelj, bio knez, bio otac, ili mati. Premda na me nepada ova ljaga, opet iz ljubavi prama našeg roda, pozvan na odgovor, odgovor hoću dati, i falingu tražiti.

Stari Rodoljub u tim podpuno pravo ima: sad se nenalazi ni magjarskog, ni bunjevačkog diteta kod oltara božjeg. Al ako se sad nenalazi, nije još zdravo čudnovato, poklem sad se odveć malo dice nalazi u školi; i to ne samo kod bunjevaca već i kod nimaca. Al ja jedno drugo pitam: zašto kroz cilu godinu nevidimo ni magjarskog ni bunjevačkog diteta ministravat kod oltara božjeg? Zar je služba božja samo za nimce? ni su svi jednaki prid Bogom? Nemamo mi dakle jednaka pravila tamo tako služiti kao nimci? Al budmo iskreni. Lane kroz cilu godinu ni jedaret nismo vidili bunj. ili magj. dite tamo služiti. Toje taka istana, koja se neda pobiti. Al nemožemo reći to i od ove godine. Za jedno vrijeme služili su i bunj. dica kod oltara. Onda kadje Gos. pomoćnik za bolesnog učitelja u školi učio. Kad je on pristao učiti, skoro su i dica pristala ministravat. Nije istina: da u zimnom dobu „neima bunjevaca u školi.“ Ove su godine za jedno vrijeme, odveć dobro išli u školu. Dakle nije falinga nit u dici, nit u roditeljima. Roditelji sami se već meni tužili: „G. zašto sad naša bunj. dica ne služu, kod oltara božjeg, već samo nimačka.“ I znate šta sam reko: „ništa.“ Jel na ovo pitanje, štogod temeljitog nemožese ni reći. U tim podpuno ima pravo stari Rodoljub: „prije nije tako bilo,“ to i puk žalostnim srcem svidoči. Ja falingu i ljagu nemarnosti nalazim u učiteljima. Kad su dica pria bila kadra ministrovat za što ne i sad? Neznam jeli župnik na to učitelje opominjo?

Kod nas u bunj. školi idje sve po natraški kao rak. Kad izpit slušamo, onda se samo čudimo, kako malo znadu bunjevačkog dica. Učitelji samo se na to tužu: da dica ne idju točno u školu. Sotim zaslipu oče ljudma. Ljudi svo to viruju. Al to gosp. učitelj neće da kaže: da on takodjer točno u školu neidje, i marljivo neuči. Kolikosmo puti uvižbali; da učitelj kroz cili sat nije u školi. Dica sama su. Možemo se onda čuditi, ako roditelji zadržaju dicu iz škole. Nesmiem reći da to ne opažavaju dotični, i zato se čudim, što se staro zlo ne promienjiva u bolje novo. Ne govorim da dica točno idju u školu, al da učitelj ima više marljivosti, odveć više bi mogli znat. — Štoje pravo, toje Bogu drago. Mladi Rodoljub.

Iz Karlovačke okolice u hrvatskoj, — Teško, da bi se našao čovjek, koj bi uztvrdio, da su pučke škole bezpotrebne, svaki bo iole naobražen dobro uvidja njihovu korist. Pa ipak taj toli po čovječastvo koristan zavod u kakovom se stanju prama naprednijim narodom kod nas nalazi? Neću, da otom divanim, jerbo svaki, koji ima zdrave oči i osjetljiva uha mogao je dosta toga vidjeti i mnogo o tomu čuti, ako se je samo nješto po domovini za gledao. — Uzмимо n. p. pak prisposodobimo skojim god javnim stališem stališ učiteljski, to ćemo nesamo mi, nego svaki, što zbilja i čine, priznati, da je učiteljski stališ od svih najčastniji, jerbo on je početak svake druge časti i stališa: vrelo sreće, kao na ovom tako i na onom svietu. No, takodjer moramo i priznati, da taj toli častan stališ od svih ostalih stališah na

najnižjoj skalini materialnog uzdržavanja stoji, dočim se niti poslužnikom javih pisarnah prisposobiti nemože. Za dokaz tomu neka bude razpis zagrebačkog velikog župana g. Pogledića od 9. Ožujka 1872. na kot. sudce, o neurednom izplaćivanju učiteljah. Utom se razpisu veli od reči do reči: „Ako se pučki učitelj upućen i onako na minimum potrebiti izobraženomu čovjeku, da napolag pristojno živi ni ovaj minimum za vremena dobiti nemože, onda nitko živ zahtjevati nesmiye, a i nemože, da tako gladan i poderan učitelj zvanju svome onom revnosti odgovara, kako što bi se to inače od njega zahtjevati moglo, kamo li, da pred djecom njegovoj obuci povjerenom i inimi obćinari uživa onaj ugled, koji bi uživati morao.“ Pisuć presvetli g. taj razpis, doista je počutio u osjetljivom svom srcu neopisivu nuždu, kojom se vršitelji toli potrebna i častna zvanja u to oskudno doba boriti moraju.

Neuztrpljivom radoštju očekivasmo nekog preuztrojenje obćinah, u nadi, da će nam se barem ponješto pripomoći, al jalove nade. Kako nekada, tako i sada, dapače još gorje, uvaži li se ljetošnja oskudica, na koju se i mogućiji tuže. Kako i nebi; jer što si prije kupio za 10 fr. a. vr. to sada za isto toliko moraš dati 20 fr., dočim ti plaća iznosi sada, kao i onda punih 315 fr. a. vr. pa jeli ju još uredno dobivaš? — Da, pitanje.

Živi dakle učitelju, komu je zabranjeno svako drugo uzgredno zvanje sa 26 fr. mjesečne plaće ili te jedno uz drugo sa 86 novčića dnevice. Živi velim i odjevaj se ti i familija, pa kad ostariš, za službu nesposoban postaneš ili kad umreš, kakova onda u prvom slučaju tebe u drugom tvoju familiju mirovina čeka? Što bi bilo, da tako plaćen učitelj polag svoje pristojbe dužnost vrši? da se tako rekuć nežrtvuje za ljubav roda svoga? Ta on bi bio u mnogih očijuh, nevredan te svagdanje, toli okrutne blagodati, kojom mu je sudjeno kao učitelju u devetnajstom vjeku i ustavnoj zemlji boriti se. Koliko je otom pisano i kako je dokazano, da pučko školstvo u materialnom stanju, kakovo je sada, nikada svrhu svoju polučiti neće, pa ipak se sve dodanas preko tog toli vrednog zadatka nekako mučeć prelazi na dnevni red.

Negleda se tu, može li učitelj pristojno živiti i svoju djecu prama stališu na veće nauke dati, kojoj bi morao za hranu i stan, dade li ju u školu, u današnjih okolnostih najmanje po 15 fr. a. vr. od svoje kukavne plaće 26 fr. mjesečno plaćati, nego se samo gleda zapovjeda i nalaže, ti učitelju moraš to i to da činiš, takov i takov, da budeš, jer to zvanje tvoje zahtjeva od tebe, drugače zlo i naopako.

Slabić je ono, koj preznaje pogrešku svoju, pa ipak nema toliko moći, da se je ostavi, tako je slabić svaki onaj, koj kaže, takove i takove škole bi morale da budu, te poznaje manu njihovu, pa ipak nema toliko srčanosti, da jim doskoči, već jih pušca uvijek na starom.

No ufanje je barem sada, da ako nitko drugi, to će sigurno visoki sabor svoj glas uzdići, te toli znuždeno učiteljstvo u ono stanje dovesti, koje od njega zahtjeva stališ, koga obavlja. Bože daj neprevarili se u nadi, a do toga bože pomoz!

R A Z N E V I S T I.

— Govore da će se povodom bečke izložbe, velika svečanoste obdržavati u dvoru Carskom, koje će se dielom i u Pestbudimu vršiti na čast, ruski nimački i drugi vladarski gostiuh.

— Preuzvišeni namjestnik Patriarhara u s mislu previšnje naredbe razpušta odgodjeni srbski narodni kongres, i na temelju potvrđena nova izborna reda, saziva nov narodni Sabor na dan 18. Kolovoza da bira Mitropolita Karlovačkog.

— Magjari se iztriznjavaju. Sad već Magj. Pol. ministerialski List, pripoznaje: da B. Rauch i sudruzi traže svoju slavu i korist a ne boljak domovine, pak da su u stranki unionističkoj na smetnju što se nedolazi do brzeg sporazumljenja s narodnom strankom. Ipak unionistička

stranka teži za tim da se ovih bokagiah što prije liši.

— Bra tja Bošnjaci nastoje takodjer riešit one spone, u kojimaih Carigradska patriarhia držala dosad svezane. Autonomia Crkvena silu će dilovat na uzbudjenja narodne sviesti.

— Magj. Politika nikim ne godovanjem napominje, da će se prigodom one svečanosti kojom će se 22. Kolovoza o. g. obaviti punodobnost Milana Hercega i odličnii slavski ljudi pozvat u Biograd.

— Ima svakojaki tajna na svietu, ovaka je i to što će se sad prodat u pukovinam petrovaradinskoj 11,475 a u brodskoj 18,525 katast. jutara šume, ocienaje 21.388,214 fr. s uslovom, da se drva od 1. studena 1872. Za 24 godine izsiku. Može biti da to u ministarstvu nije tajna, zašto se mora ono baš sad i u napried prodat, što valja samo priko 24 godine izsici. Na svaki način ostaće gospodarskom tajnom: da se nalazi za dobro one novce naprid potrošit koji bi trebivali priko 24 godine.

— No kako bi se u Austro-Ugarskoj osnovalo jedinstvo, kad je „Jedinstvu“ biogradskim novinam zabranjeno ovamo unići Austro-Ugarskom poštom.

— Srića što i u nas ima mladićah srbski, buduće rad onih iz Biograda neupuštaju u Ugarsku, sad razumismo iz Obzora uzrok što im skoro nevidi smo mladjana lica.

— Iz te hvaljeno i blažene niemačke sve jednako iz seljavaju ljudi, pišu da je za kratko vrijeme već 10,000 otišlo, mi im srićan put želimo samo daleko od nas.

— To znađu naši čitaoci da sliepci uče jedan od drugog one krasne pjesme, kojima diraju u srce Slavena da ih na milostinju sklone; al to su teško još čuli, da u Londonu već od više godinah sastoji jedna tvorinara, gdje se opravljaju prosiaci, i. j. noge se lome ukvare, oči iztiskaju, ruke krste taru, lice izranjiva, riećom sve ono što se drugađ slučajno u čovjeku s godi ili kad narav sagrieši, i falićno rodi to se u ovoj tvorinari sve hladnim srcem ko na drvetu ih kamenu počinjiva za novac, i u prosićini se nauk podieljiva. Srića skoro je Londonska policia ovoj tvorinari u trag unišla, i osnovatelje na sud pridala, da se ovo ognjište mrcvarenja, po djavlu izmiešljeno uništi.

— Na Krakov i Lembergskom Sveučilištu ima 1556 djakovah, od ovih poljakah 1064, rutenah 427 nimacah 59. ipak bečki novinari tako su bezobrazni: da po svietu trube, da se njihova prava, vriedjaju, kad se na ovima veleškulama znanosti u poljskom jeziku pridaju.

— Pruski nimci se čude što Elsasani većma vole Napoleondore, no njihove talire, ti prusi su vrlo smiešni ljudi, kad su francuse do gole kože ogulili, onda se čude što ih Elsasani ne grle i ne ljube.

— Prusi teško da imaju dobru sviest, buduće su dospili do stanja čovjeka, koji se već i svojeg osina boji. Ko i u drugima zemljama sastavila se družina gospodarska u Posenu, sad prusi svakom činovniku se priete odpustom, ako neiztupi iz ovake družine, jerbo se boje da ovaj neupije poljački duh, i pristane biti podlim orudjem, koje se upotriebljava na ugušenje svojeg naroda.

— U Hrvatskoj teškom mukom, ipak sve se većma izmirivaju stranke, o glavnim točkama adrese, odgovara, kojeg će poslati Nj. Velićanstvu, ujedini se, unionistička stranka nije mogla izvest da se pouzdanost izrazi prama domaće uprave.

— Biskupi Pravoslavni u Turskoj kane držati crkveni Sabor, u kom bi se riešilo bugarsko viersko pitanje. Ruska Synoda želi u izmieranju posriedovat.

G A Z D A L U K.

DJUBRIŠTE.

Don le je dobro bilo, dok nije trebalo o tom misliti, kako će mo veći plod iz zemljišta izvadit. Al šta će mo to je vrijeme prošlo, i sigurno je da ni po nas ni po našu diecu neće se više natrag povratit.

Na više miesta još ljudi imadu tako srićan položaj:

da im se zemljišta još u potpunoj snagi nalaze, to su srićni ljudi, al već takih je malo u Evropi, osim onih zemaljaha, koje se vodom i onda zalivaju, kada mi nebi hteli, druge su ponajviše u takom stanju: da valja razmišljavati, kako će im se plodnost uzdržati, i umnožavati.

Naši ljudi, buduće još svetlost obraženosti nisu omilovali, to baš ne shvataju, šta se mudra i umna može i o djubrištu kazati. A vrlo blizu nji stoji primer, iz kojeg bi mogli koristnu nauku primiti.

Da nije židova štabi s rondjama radili? te bi po najviše djubrišta dopale, no nećemo da tvrdimo da su oni iznašli kako ih valja ukoristiti. Al židov je mudar on niti glavu niti ruke vrlo tare, to on kršćjanima ostavlja. On se uvijek lakšeg posla laća, kad su kršćjani izmislili da se od rondjah fina artija da opraviti, onda se on umah na to dao: da rondje izkoplja, i kad ih pokupi za jeftine, proda je ih za skupe novce:

No ni slavianke nisu poslidnje žene, kad su vidile da židovi kupe, koj kakve oderke, pamučni i svileni stvarih s misliše da i one znadu to upotribiti. I eto izderuih, pripredu, pak sukne i ponjave od njih odkaju.

Um koga je Bog n mozag čovičji postavio, nije pokojan, već umuje, i veli: da ograbina ometina, i stelja takočovičja kao živinska svakojaka buduće se smiša sa živinom, koja s onim živi, što iz zemljišta razte, mora biti po ovo koristna. I što god su više puta pokušavali, to su otu korist većma i većma uvidjali, i za djubrišta se postarali.

Od ovakih ljudismo naučili, da djubrište nije miesto jedino zaoto u jednoj kući naredjeno: da kokoše na njem čeprkaju, i da se svinji zimi na njem odgrijavaju.

Ovi ljudi dospili su do tog uvidjenja: da je djubrište ne manje znamenito miesto nego štala. Ko za ovu trieba dakle da se gazda i za djubrište postara. Ovom valja prvo tako miesto izabrat gdje sunce nepripiče, i ako se tako u našem dvoru nenalazi, onda će mo ga s daskama pokriti.

To miesto trieba da je mnogo više široko i dugo, nego duboko, jerbo to nije po djubre dobro da se to poput kamare ili plasta dije, dubljina nesmije 4—6 stopah pričii, i buduće vuškija sve ono u sebi zadržaje što je u djubretu najkoristnije, radi te valjalo bi to miesto ili daskam postaviti, ili tako scigljam utvrditi, da se vuškia po avlii nerazliva.

A da djubre snagu ne pogubi, već se ova za zemljište zadržja, to je dobro svaki dan kako se štala izčisti i metivo na djubrište iznese, ne na kupac diti, već razterat po svem djubrištu, i onda ako imamo gypsa time, ako ga neimamo to piskom ili zemljom posuti, i pogaziti, baš ko kom da dušik, ne izčesne. Što više pazit valja da se djubre neizsuši, i zato ga valja malne svaki dan ako je suša vodom zalivat, i sve očistit, omest da se nerasipa po avlii, ovim načinom neće se djubre užeći, neće avliu zakaditi i zrak okužiti.

Mudri i iskusni ratari i to čine da djubrište više puta zelenom galicom zaliju, to čine i s alom kućnom, kojim načinom odstrani se kužni izdisaj, i djubre postaje sve koristnije.

TRGOVINA I OBRTNOST.

Cinjenik Pešta 6. Srpnja. Vuna. Češljasta sriednjofina i sriednja je na stranu prodavana. — Svinji 280—380 fn. 31—33 $\frac{1}{4}$ n. niže vrsti 28 $\frac{1}{2}$ n. za izvoz 34 n. Varivo. Kaša djum. mž. 7 fr. bio grah 3 $\frac{1}{2}$ —4 fr. kokur. 4 fr. 10 n. dj. mž. Mast bez suda 35—36 fr. sa sudom 37—38 fr. amer. 32 $\frac{1}{2}$ —34 fr. Slanina sjabane 35—36 fr. Varoška 35 fr. 50 n. 36 fr. 50 n. dimlj. 37—38 fr. amer. 29—31 fr. Loj 29—30 fr. gorušične pogače 3 fr. 15 n. Šljive bosan. u ardovu 8—9 fr. srbs. u ardova 7 fr. 50 n. — 8 fr. u žaku bosan. 7—8 fr. za List. i Stud. 11 fr. 50 n. pekmez 12—12 $\frac{1}{4}$ fr. med 20 $\frac{1}{2}$ —21 fr. u satima srbs. 13—13 $\frac{1}{2}$ fr. vosak roznar 90 fr. banat. 89 fr. paprika liepa 38—40 fr. niže vrs. 26—37 fr. Šišarice srbs. 10—11 fr. treće vrs. 7 fr.

CINA RANE. Pešta, 6. Srpnja. Čisto žito banat. dj. mž. : 81 fnt. 5 fr. 85—95 n. 87 fnt. 6 fr. 60—65 n. tisansko, peštansko stol.-biogr. 81 fn. 5 fr. 90 n. 6 fr. 87 fn. 6 fr. 75—80 n. bačvansko 81 fn. 5 fr. 85—95 n. 84 fn. 6 fr. 35—45 n. Raž 78—79 fn. 3 fr. 55—60 n. Ječam 66—68 fn. 2 fr. 85 n. — 3 fr. Zob 45—48 fn. 1 fr. 70—75 n. Kokuruz mir. 4 fr. 5—25 nov. Depca kohl. 6 fr. 75 n. banat 6—6 fr. 25 n. Proja 82 fn. 3 fr. 50—55 nov. Srebro 9 fr. na 100 Dukat jedan 5 fr. 37 n.

Visina vode dunavske.

Pešta 8-og Srpnja : 9' 9" nad 0. razto.
Požun 8-og Srpnja : 8' 0" nad 0. „
Kiše je bilo dosta sad se razgalilo.

Poruko urođništva

Čurogh : G. L. P. Uvesti će se. — Sarajevo : G. J. M. 10 fr. je stiglo. — Vaškut. Ovde je.

POZIV.

„Za crkvu OO. Franjevacah u Osieku u nutarnjem gradu, gdje se Gimnazia i Realka nalazi potribit je jedan Orguljas i to djak, koj bi gimnaziju ili realku polaziti hotio. Gimnazia ima osam, a Realko će se treći razred dojdue školske godine otvoriti. Djak takovi orguljanju vješt uz malu još u Cerkvi i Samostanu poslugu, imao bi bezplatan stan i koštu u Samostanu. Koj bi dakle pod gore stavitima uvjetih amo dojtii hotio, neka se pismom na samostan upravljenim čas prije najavi.“

MAŠINE ZA VRŠITBU.

Koje su sad najnovieg vremena, u najznamenitijim fabrikama, za najlakše, najcelishodnije, i najjeftinije, pronadjeno, mogu se uviditi, i kupiti kod podpisanog: ista mašina nepotrebuje više, od dva dobra, ili četir najlošija konja, i vršo na dan 150 veliki krsta, istrese slamu, i u slami jednog zrna nemože se najti, niti šuljka u žitu, i ima istih mašina po 400, po 500, i po 600 frt a. vr. te tako može svaki kupac kod mene po svojoj volji mašinu birati, imam takodjer, i koja ovejano zrno u djak daje, i sva je na točkovi, kao god parnjača, i od šest konja snage, košt 1850 frt a. vr.

Meni je dosad kako svaki kupac, tako i obštinska staro bečejska komisija, o njenoj dobroti i valjanom radu, pismeno svedočanstvo dala, koje svakom mogu pokazati.

Ko dakle želi takovu mašinu imati, neka se za ranije postara, jer dosad većje prilično prodato, pak se bojim da poslo nebude dockan, za nabavljenje, jerbo su fabrike vrlo daleko.

Svaku mašinu koju prodam, ta se najpre kod mene mora sklopiti, i viditi da što nefali, te tako može svaki kupac siguran biti sa šnjome, i ako ranije kupi, ondak mogu mu dojtii, istu pokazati namestiti, i sklopiti, to može bez brige vršitbu čekati.

Takodjer imam i dobri drljača. par po 31 frt. a. vr. plugova od samog kovanog gvozdja od 17 do 18 fr. a. vr. a kolečke 12 fr. a. vr., mašina što krune kukuruze, po 52 fr. a. vr. sečki za čovčji snagu od 50—80 fr. a. vr. i ustrojeni sečki da može sa istim vrtlom što vrsaonicu tera i sečku terati, od 120—220 fr. može dobiti i kamen kojeg će opet isto vrtlo terati, to može i mleti, imam takodjer i testeru za cepanice seči, koje opet isto vrtlo tera, može zimi 9 a leti 12 fati na dan izseći, košta 150 fr. a. vr.

Hugo Krvarics,

zomljodjelac i mašina prodavaoc u Starom-Bečeju.